

Zondaggroep I

20 november 1960

Goeden morgen, vrienden.

Ja, de tijd van het jaar gaat zo langzaam weer opschieten in, wat we zouden kunnen noemen: de goede richting, en dat brengt je onwillekeurig op allerlei ideeën, die samenhangen met het gebeuren en al wat met Kerstmis eigenlijk pas gevierd wordt.

Weet u, op deze zondag lijkt het me niet onaardig om eens na te praten over de voorbereiding voor de vorige grote Meester, Jezus. Daar kun je onwillekeurig iets uit leren, dat hoeft u niet te zoeken.

Het vorige tijdperk was het tijdperk van de vissen. Zonder nu direct lichtzinnig te worden en te zeggen: het Christendom zal in het Aquarius-tijdperk zijn hoogtepunt pas bereiken want de vis heeft water nodig, nietwaar, geloof ik toch dat er een sterk verband tussen deze twee dingen bestaat. Nu ga ik geen historie geven vanmorgen Historische verhalen zijn mooi, maar ze verdoezelen te vaak wat er eigenlijk achter zit. Geestelijk ligt de zaak ongeveer als volgt: Jezus' leven valt samen met het begin van een nieuwe periode. Vóór die tijd echter zien wij een hele reeks van problemen, die allemaal een bepaalde kracht, een bepaalde geest aankondigen. De Messias, de vrijmaker of verlosser. Vanuit de geest gezien is dat een beetje onlogisch, per slot van rekening: de Messiasgedachte, de Messiasgeest behoort eerst in de Vissenperiode tot uiting te komen. Eerst met Jezus zou je deze ontwikkeling mogen verwachten. De wijze waarop Jezus geboren wordt, moge dan voor velen een teleurstelling zijn, maar is er niet ergens een verband te vinden? Er moet een uitleg te vinden zijn en dan moet ik een heel eind terug gaan, n.l. naar de dagen van Abraham.

Abraham ontwikkelt zich eigenlijk tot een zelfstandig denker, wanneer hij zijn reis maakt van Ur naar het latere beloofde land. De geestelijke invloeden, die hem daarbij stuwden, worden later gezien als een teken van Jezus' komst: "Het volk wordt uitverkoren." Maar geestelijk gezien zijn er heel andere redenen voor. Er speelt zich in die dagen een andere ontwikkeling af en wel de ontwikkeling van een pantheïsme, dat langzaam maar zeker gaat kristalliseren in een primitief monotheïsme, een primitief ééngodendom. Hier is Abraham alleen een afspiegeling van, want hij kent zijn eigen God, maar hij vreest ook de andere goden nog wel. De idee van het ééngodendom past nog niet in zijn tijd. Vandaar dat we een kleine stap verder gaande, in het Joodse volk zoveel vreemde en bijna heidense verschijnselen zien. Er is n.l. een periode dat Israël meermalen, in de tijd van Jacob en Jozef, maar ook in Mozes' tijd, onder sterke invloed staat van de ik mag wel zeggen pantheïstische invloeden. Er is wel sprake van één God, maar die ene God is niet overal dezelfde. Vandaar dat vele stammen andere goden vereren. Elke god is natuurlijk een feitelijke invloed, een facet van Gods werkelijkheid en ieder aanbidt er maar één, maar er is concurrentie tussen deze facetten. Er wordt b.v. gestreden over de voordelen die de toornige god heeft t.o.v. de liefdevolle god. Wij zien begrippen als Sjaddai in directe tegenstelling b.v. tot Adonai. Er is een geestelijke strijd op de achtergrond, waarvan m.i. de geschiedenis van het Joodse volk alleen maar een weerkaatsing is.

Wij kunnen dit vergelijken met de principe strijd die we ook in deze tijd kennen, want hoeveel soorten zijn er nu niet alleen al van socialisme b.v.. Als je goed natelt, ongeacht de namen, dan vinden we praktisch overal een socialistische tendens, maar de namen zijn verschillend. De groepen bestrijden elkaar, ze hebben aparte voorstellingen. Ook dit moet uit de geest voortkomen, het kan niet alleen maar stoffelijk zijn.

Dus: waar ligt de verklaring van deze verdeeldheid in het Jodendom? Wel, wij allen hebben ons eigen contact met een kosmische heerser. Voor degenen die daarover meer willen weten: een collega van mij heeft zijn kabbalistische zienswijze juist vrijdag j.l. uiteengezet. Die heerser is voor ons op dit ogenblik a.h.w. de openbaring van de godheid, we zijn daaraan gebonden. Zoals je in de geest wel moogt weten dat er vele sferen zijn, maar je eigen sfeer als de enige werkelijkheid ervaart. Al het andere wordt pas werkelijk wanneer het zich in jouw sfeer manifesteert. Er is dus een soort droom.

Zo gaat het dus met vele goden en wanneer Mozes deze samensmelt, dan moeten we nog niet denken dat er nu sprake is van een absoluut monotheïsme, want elk van de stammen heeft nog steeds zijn eigen benadering tot zijn god, zijn eigen zienswijze omtrent die god en al wat

erbij hoort, Het is uit deze verdeeldheid, dat de profeten voortkomen én uit de eenheid: dat is eigenaardig, wij zien dat in de sfeer ook. De openbaring in een sfeer komt niet voort uit een ontwikkeling binnen de sfeer zelve, maar door de beroering tussen twee sferen. Daar ontstaat een soort spanning en in de spanning openbaart zich het hogere. Zo gezien is die kwestie van Jezus' aankondiging door de profeten eerder een contact tussen verschillende krachten en machten, een poging om de weg te vinden in de vele verschillen en tegenstellingen die het rijk van de stammen teisteren, dan een directe openbaring uit één kracht of één leer.

Uit de tegenstellingen komt de bemiddelaar. Het is de bemiddelaar, die rijker wetend en voller wetend dan de éénling (a.h.w. de in zijn plan gebodene) die aankondigt, maar hij kan het zelf niet zijn, hij kan niet bereiken. Dat is natuurlijk een curieuze toestand, want als je dat in die sferen ziet, dus vanuit de geest ziet, dan kom je tot de ontdekking dat wij allemaal wel hetzelfde kunnen aanvoelen, maar dat we het allemaal op een andere manier zullen uiten. De manier, waarop we het uiten, is voor ons de juiste manier, omdat wij juist volgens die uiting gebonden zijn met een geestelijke kracht. En zo ontstaat de voorbereiding van Jezus' komst, Niet - zoals u zou denken - in een steeds grotere eenheid van de Messiaanse gedachtegang, maar in een steeds grotere verdeeldheid. Hier denk ik onwillekeurig aan iets dat Johannes van Patmos neerschreef in zijn openbaring: "Want in die dagen zullen er vele valse profeten zijn."

In de tijd dat Jezus op de wereld gaat komen, een tijd waarin dus deze vorm van vrijmaking begint, zien wij typisch genoeg dat velen zich Messias noemen. Het is zelfs in de geschiedenis bekend, dat er in de 300 jaren, die zich rond Jezus' leven hebben gelagerd a.h.w., meer dan 700 mensen zijn geweest, die zichzelf tot verlosser of Messias hebben uitgeroepen. Een eigenaardig verschijnsel waar ook weer een verklaring voor moet zijn. Ik zie nu echter wanneer ik vanuit de geest denk, hoe logisch het is, want deze Messias is niet zoals men misschien denkt Jezus, maar een geestelijke entiteit, een persoonlijkheid, een facet van het goddelijke. En dat is niet een facet dat alleen in de hoogste verten geborgen is, neen, het is wel degelijk een bepaald kernpunt, dat zich eigenlijk altijd heeft geopenbaard en dat altijd zal blijven bestaan, juist in de tegenstellingen van een stoffelijke wereld.

Dat kan ik zo zien en dan blijkt mij, dat vanuit dit geestelijk facet, dit goddelijke, zoiets als een gouden draad naar de wereld gaat. Die draad is niet tijdsbepaald. Nu komen er geesten op de wereld, die daar contact mee kunnen hebben, maar sommige zoeken zichzelf. Zij vatten wel flarden van deze Messiaanse kracht op en kunnen er soms aardig wat mee doen, maar zij zijn nooit de verlosser zelve, ofschoon zij menen dat wel te zijn. Begrijpt u dit? Verwarring van begrippen door zelfzuchtige bestreving: in de geest gezien: een naast de weg Gods gaan, waardoor je in allerhande gevaren komt: eigenzinnigheid die zich wreekt.

Daarbij zal praktisch elk van hen, die zich als verlosser uitroept en zelf zich bekend maakt, een groot gedeelte van alle vroegere profetieën verwerklijken. Maar wat kan hij niet doen? Hij kan niet de volledige kracht dragen. Oorzaak: men zoekt zichzelf en niet de wil Gods. Als ik nu in die sferen indring, dan kan ik ook allerhande glimpen krijgen van andere werelden, maar alleen wanneer ik mijzelve vergeet, dus niet meer mijn eigen wereld als maatstaf gebruik, kan ik zo'n wereld werkelijk aanvaarden, kan ik deze wereld werkelijk doorleven. Heb ik geen bewustzijn wat daartoe voert, dan kan ik het proberen maar het lukt mij niet. Dientengevolge is het geestelijk proces dat bij Jezus ontstaan op deze wereld naar voren komt, een proces van langzame hergeboorte. Jezus is een kracht die verder staat dan de Messiaanse gedachte of het Messiaans facet zelf. Hij is niet zo beperkt als deze verlossende kracht.

Natuurlijk heiligschennis voor velen, maar toch is het zo, want de mens die Jezus heet is een geest, die reeds leeft in de sfeer van het weten en het kennen. Hij is a.h.w. buiten het menselijk concept of zelfs buiten dit wereldbestel getreden. Hij heeft a.h.w. een nieuwe dimensie gewonnen. Hij is dus eigenlijk een levende kracht, die, laten we nu maar zeggen zijn eigen afstand van het totaal, van de kenbare schepping, al heeft genomen. Daarom bestaan voor Hem niet meer vele sluiers en verhullingen, die voor ons in het normale al bestaan. Wanneer dus die Jezus geboren wordt, dan mogen we stellen dat het wezen dat die Messias verwerklijking betekent op aarde, in feite niet behoort tot dit bestel van het Al, óók al kan die entiteit daar vroeger in geleefd hebben.

Dat lijkt een beetje verwarrend als je het zo bekijkt, maar toch, als u bij ons in de sferen zat, dan zou het voor u logischer zijn, want de idee alleen al dat men vanuit één bepaald facet van de kosmos een verlossende openbaring kan zijn, stuit ergens tegen ons begripsvermogen. We weten: dat gaat niet, omdat in eenzijdigheid nooit de verlossing kan liggen. Dus Jezus nadert

de wereld eigenlijk, terwijl ondertussen op die wereld al een hele hoop mensen met die Messiasgedachte bezig zijn. Maar alleen hij die vrij is van deze wereld, maar deze wereld kent en erkent in naar volle wezen, kan de volledige openbaring zijn van de verlossende gedachte.

Het spijt me dat het misschien ingewikkeld is, maar zoals ik zeg: in deze dagen ga je er over nadenken. Nu is op dat ogenblik (dat is ook nog weer de moeite waard om dat te beseffen) dus de Messiasgedachte, de verlossingsgedachte, het hoogste aspect, dat is goddelijk vanuit de wereld gezien. Dat houdt in dat elke geest die daarbij gebonden blijft, niet tot dit hoogste komt, maar ten hoogste halverwege gaat. Gevolg: een dergelijke verlossing kan niet plaatsvinden voor het totaal van de mensheid. Slechts de eenling die zich losmaakt van de menselijke beperking kan wel zover komen. Zet het maar weer om in de sferen. U zit hier alle maal op aarde misschien erg gezellig en op een gegeven ogenblik gaat u over naar een andere wereld, een andere sfeer, dat is heel normaal. Maar kunt u nu met die sferen zover gaan dat u de vormen verliest, maar aan ook hélemaal? Dat is voor de doorsnee-mens onmogelijk, omdat hij met zijn denken en voorstellingsvermogen op vorm berust. Toch erkent hij ergens de godheid zelf als iets, dat niet zo gevormd is. Hij ziet dat misschien als licht of hij ziet dat misschien als een kleur of een kracht, maar het is een beetje abstracter geworden. Toch komt hij niet verder dan halverwege, maar als deze mens zou komen uit een wereld waarin niet vorm, maar trillingen als licht, kleur en klank regeren en hij komt dan op aarde terug, dan kan hij wel naar die sfeer terug. Hij kan dan het concept godheid, zoals dat op de wereld bestaat, niet slechts benaderen of zien, maar bereiken. Zo heeft zich dat ongetwijfeld afgespeeld in Jezus' dagen en zo speelt zich dat vandaag de dag nog af. Mag ik dus allereerst eens beginnen op deze zondag een stelregel te opperen?

Geen mens en geen geest kan zijn eigen godsbeeld volledig benaderen en verwerklijken. Mens en geest zullen slechts ongeveer de halve weg afleggen van hetgeen hen scheidt van hun godheid. Daarna zullen zij óf hun godheid prijs moeten geven en deze als iets anders gaan zien, dan wel blijven steken.

Ik geloof wel, dat de mensheid voor een heel groot gedeelte is blijven steken sedert Jezus' tijd. D.w.z. de godsvoorstelling, het godsconcept heeft zich niet zo sterk gewijzigd dat een werkelijke bewustwording en vooruitgang zo zonder meer kan worden verwacht. Zeker is er een tijd geweest van zeer grote vrijdenkerij, een tijd van grootse tegenstellingen, de Middeleeuwen: er zijn tijden geweest van innerlijke verrukking en bewustwording bij de mensen, maar ja, die kennen wij in de sfeer ook. Ook bij ons is het mogelijk dat je een keer gaat tot de grens van het vormloze, maar als je dan weer meteen terugtippelt en zegt: "Nou ja, ik heb het gezien" en je gaat weer naar je eigen sfeer en wereld toe, dan is dit misschien een klein beetje begrip, blijvende waarde.

In de mensheid wordt het godsbegrip pas wat abstracter, wanneer we al aardig in de negentiende eeuw zijn, dus achttienhonderd zoveel, eerst rond de twintigste eeuw komen er concepten, die God inderdaad maken tot een volledig abstracte kracht die toch reëel erkend kan worden. Daar kunt u nu conclusies uit gaan trekken, want anders blijf ik u te lang bezighouden, maar stelt u het nu eens zo? In de mensheid is het beeld van God veranderd. Dit betekent, dat die mensheid zich opnieuw kan gaan bewegen a.h.w. Het punt waarop zij vastliep, het concept van God en dus van Gods schepping, is losgemaakt. Zij kan stijgen, maar haar Godsconcept moet altijd boven haar wereld blijven. Is dit Godsconcept zo abstract geworden, dat wij inderdaad over licht durven spreken, over het gesluerde, dan zal die mensheid kunnen stijgen tot verlossing, want, zoals dat dan wel wordt gezegd: Tussen de hoogste sfeer en de laagste sfeer is een rustpunt en deze sfeer is de sfeer van perfect evenwicht.

Wie die sfeer bereikt, kan doordringen en zien in de laagste sfeer, hij kan doordringen en zien tot in de hoogste sfeer, maar leven doet hij slechts in zijn eigen sfeer. Dat is nu eigenlijk het hele principe van de huidige ontwikkeling. Kijk eens, op het ogenblik is het niet meer de Messiasgedachte die regeert, zo vreemd als men dat misschien ook vindt, want de verlosser zelf is voor de wereld of het grootste deel ervan, een "fait accompli", maar er ligt iets daarboven en dat is de gedachte van een Koninkrijk Gods.

Het Koninkrijk Gods probeert men bewust of onbewust te verwerklijken. Vandaar (ik heb u er reeds op gewezen), dat ongeacht de vele verschillen en namen, practisch alle mensen en alle partijen en groepen op het ogenblik in feite sociaal denken en streven. Er is de behoefte om

laten we maar zeggen een Rijk Gods op aarde te vormen. Dat heb je nu bij ons in de sferen soms wanneer je gaat leren. Je doet dat niet om in een andere sfeer te gaan leven, maar om je sfeer goed te begrijpen. Het eigenaardige gevolg is, dat er een periode komt dat je met allerhande verwarringen en zoeken voor jezelf eindelijk meent die sfeer te begrijpen en als je dan wakker wordt, ben je alweer in een andere sfeer. Dus een opgaan van sfeer tot sfeer is eigenlijk een spiegeling van het proces dat zich nu op aarde afspeelt.

En dan komen we vanzelf tot bepaalde vragen. In de eerste plaats: Hoe zit het dan met onze wereld leraar? Wij weten dat de grootste profeten slechts de voorlopers waren van de ware omwenteling. Gezien de toestand van de wereld op het ogenblik, kan de werkelijke omwenteling niet meer aan de hand van een stoffelijke leer plaatsvinden. De huidige wereldleraar is dus a.h.w. een prefect, die ons leert dat die omwenteling komt, ons voorbereidt op de krachten die daarin zullen werken. Zo is de plaats van de wereldleraar dus die van een aankondiger of verkondiger, niet van een verlosser, van een vrijmaker of zoiets.

In de tweede plaats: Wat is de plaats van geweld en omwenteling dan in deze tijd? Op het ogenblik dat je in de sfeer begint te ontgroeien aan die sfeer, zal veel wat eens mooi leek, lelijk of nutteloos lijken. Invloeden, die je eens vereerd hebt, komen je nu afzichtelijk of belachelijk voor. Dat is een toestand, dat gaat voorbij, je leert later die sfeer weer reëel te zien. Maar tijdens de overgang vertekent zich de werkelijkheid en zal het wezen dat overgaat van sfeer tot sfeer niet in staat zijn iets te beseffen buiten het in hem juiste. Zowel de sfeer, die hij eens zal betreden, als de sfeer die hij gaat verlaten, zijn vertekend als in een lachspiegel.

Op deze wereld op het ogenblik (u moet mij niet kwalijk nemen dat ik het zo zeg, hoor) vinden we vele lachspiegelfiguren, niet waar? Per slot van rekening: een staatsman, die diplomatie met een uitgetrokken schoen bedrijft, is zeker geen figuur die past in het verleden en ook niet een figuur die past in de toekomst. Hij is een vertekening van iets: enerzijds toont hij behoefte om diplomaat en staatsman te zijn, anderzijds laat hij zijn behoefte zien om vrij te zijn. U begrijpt dat dat een tegenstelling is: je kunt die twee dingen niet tegelijk zijn. Uit deze tweeledigheid ontstaat dan zo'n vreemde gestalte. Wij zouden meer kunnen noemen: b.v. de problemen van Hammerskjöld op het ogenblik: de wijze waarop deze ageert - zij het dan niet zo belachelijk in het oog van de wereld misschien - toont precies hetzelfde. Enerzijds alleen maar het gezag van de gemeenschappelijke statenbond vertegenwoordigend op een neutrale wijze, aan de andere kant zich niet kunnen onthouden van activiteit, omdat neutraliteit niet mogelijk is. Maar activiteit leidt tot een schenden van de neutraliteit. Hij zit ook weer tussen twee dingen in.

Dat zie je overal in de wereld. Dus daaruit volgt wel dat die wereld zich op het ogenblik in een overgangstoestand bevindt. Zo'n overgangstoestand lag er kort voor Jezus' geboorte indertijd ook. We hebben gezien hoe de kwestie van pantheïsme en monotheïsme zeer grote invloed had. Het monotheïsme, gedefinieerd op een nieuwe wijze, was Jezus' werk. Is het nu niet logisch wanneer wij stellen dat het monotheïsme een nieuwe vorm krijgt in de komende tijd?

Dat we ons moeten bevinden in een fase waarin de facetten Gods weer afzonderlijk erkend zullen worden, maar nimmer meer als gronddoel worden beschouwd?

Om een voorbeeld te geven: wij zien dat eveneens in die vroegere periode die zich kentekende door het uittrekken uit het land, waarbij bepaalde stammen zich gaan verzetten en dus gaan verhuizen. Dat is heus met alleen Abraham die dat doet in die tijd. Nietwaar, wij zien de vorming van magische gemeenschappen. Alle grote rijken berusten eigenlijk in die tijd op magie. Wij zien in de daarop volgende periode de profeten, de aankondigers, het bouwen van een wereldverwachting, die volgens de profetie nooit vernieuwd kan worden, nooit verwerkelijkt kan worden ook. Nou ja, goed, kijk nu eens hoeveel dromers we hebben. Is er zoveel verschil tussen de profeten van de oude tijd en de utopisten van het heden, wanneer we aannemen dat ze putten uit dezelfde goddelijke bron? Het met verwerkelijsbare is aangekondigd, ook in deze dagen.

Dan moet op het ogenblik die wereld zich bevinden in een periode van overgang, die tevens inhoudt een verandering van geestelijke waarden, een verandering van stoffelijke mogelijkheid, van sociale structuur en al wat ermee gepaard gaat. Dan zal het Godsbegrip op deze wereld een andere en nieuwe betekenis verkrijgen. Het eerste punt: Door de verandering van dit Godsbegrip (op het ogenblik al heel sterk aan de gang) zal de verwerkelijking, die men

uit God verwacht, eveneens een andere worden. Men wordt vrij gemaakt van de te starre concepten die deze maatschappij op het ogenblik binden en daarmee ook elke ziel die in de mens leeft. Stoffelijk kan dit natuurlijk leiden tot een hele hoop onenigheid. Maar geestelijk gezien doet dit me eigenlijk denken aan een hardloper die klaar staat in een startblok en wacht op het startschot. Want de geest, nu nog gebonden aan de plaats in de meeste gevallen, zal, wanneer deze herborenheid van de wereld zich kenbaar maakt, plotseling en met grote snelheid een afstand af gaan leggen, gedragen door de kracht uit het verleden.

Zoals Jezus als Messias eigenlijk in zich de krachten verwezenlijkt op de wereld van ongetelde eeuwen van verwachting, en zo het Christendom scheidt in zijn ware zin, zo zal (maar m.i. niet door een persoonlijkheid, ofschoon er wel aankondigers zijn) er dus door een feitelijke en directe kracht in de komende tijd opeens een bevrijding zijn en deze bevrijding zal zich het eerst manifesteren in een snelle, onverwachte, geestelijke vooruitgang bij een groot gedeelte van hen, die thans nog onder de spanningen staan van deze wereld. En de vertekende situaties van deze tijd, de lachspiegelverhoudingen, zullen weerkeren tot ware verhoudingen voor een nieuw tijdperk, dat tevens inhoudt een nieuw geestelijk stijgen in bewustzijn en andere plaatsing van het merendeel der mensheid temidden van de kosmische kracht.

Nu ga ik dan het woord overgeven aan een andere spreker, maar ik zou nog alleen dit willen zeggen. Maak u niet te druk over al het belachelijke van deze wereld op het ogenblik. Uit hetgeen ik u verteld heb blijkt toch wel dat dit op zichzelf met belangrijk is. Maar sta a.h.w. klaar in de startblokken (ik hoop dat dit het goede woord is) om zodra eenmaal de werking op de wereld kenbaar wordt, onverschillig of je nu in de stof bent of in een vormkennende, geestelijke sfeer, met volle snelheid verder te gaan tot het hogere concept, de hogere bewustwording.

Met deze poging tot raadgeving wens ik u dan allemaal een heel prettige en gezellige zondag toe vol van "wind die door de bomen waait" en verder Sinterklaasgeneugten, al is het wat vóórtijdig.

Het woord is aan de volgende spreker.

o-o-o-o-o

Goeden morgen, vrienden.

Dat was eigenlijk een poging om de historie en de geestelijke wijsheid en alles samen te vatten, hè? Ik voor mij, ik zou dit alles toch een beetje anders willen zien. Mij lijkt eigenlijk het verloop van de wereld een soort epos. Een epos vol van eigenaardige figuren die door de eeuwen dwalen en zelfs door de afgronden van de tijd voortbestaan. Uw wereld, weet u, is eigenlijk alleen maar een toneel. De mensen, die erop leven, zijn alleen marionetten van het geestelijk leven, het geestelijk wezen.

Misschien maak ik een fout die u tegenover ons ook zo vaak maakt en zie ik uw wereld minder werkelijk dan de mijne, maar voor mij is het een realiteit dat alleen de geest op aarde de zaak regeert. En wanneer ik dan toch die wereld zo wil zien in haar ware verhouding, dan kan ik dat eigenlijk alleen maar episch doen. Ik kan wat dichten, nietwaar:

*Zij gaan door de nacht van de tijd
en zien geen sterren en geen licht,
maar toch jaagt de plicht hen voort.
Het woord dat in hen klinkt,
de kracht die in hen zingt,
draagt hen verder.
En bij het dagen van het eerste licht
staan zij stil en stom verschrokken
over al wat werd verricht
in de duisternis.*

Dat zou eigenlijk de inleiding moeten zijn. Want als je nu op het ogenblik de mensheid ziet, dan beweegt zij zich in het duister. Alles is gesluiert, er hangt een gordijn voor en als ze aanstonds zien wat ze eigenlijk in feite hebben gedaan in deze tijd: nou ik denk dat ze het eerst zelf niet geloven: dat ze zich heel langzaam pas kunnen realiseren wat ze eigenlijk precies gedaan hebben. Die hele kwestie trouwens, hoe zou je die anders kunnen voorstellen dan in de volle termen van de symboliek, nietwaar?

*Drie lichten en drie lichte sluiers
lichten in het verre doel
en wij gaan voort en weten niet
hoe nog de afgrond te overschrijden,
In zoeken, pijn en lijden gaan wij voort,
gejaagd en met beseffend
welk een kracht ons draagt
en zo tot eeuwig doel zal voeren.*

Je zou de symbolen moeten gebruiken, weet u? Er is ergens voor ons een noodzaak om een houvast te vinden. Dat houvast schijnt voor ons alleen ergens in de verte te liggen. Wij zien de openbaring van de kosmos dan zo in zijn verschillende aspecten en wij zien de Moeder kracht, de Vader kracht, nietwaar, en wij zien het licht, dat de zielskracht is, waartoe we zelf menen te behoren. Kortom: wij willen verder die kant op, maar is dat nu logisch? Als we het heel verstandig nagaan, dan kunnen we met eens verdergaan zonder dat we geholpen worden, zonder dat we gedragen worden.

Dus we zouden eigenlijk een soort figuur moeten schepoen voor dit epos. Ja, hoe zou je die figuur moeten noemen? Laten we zeggen: Gemaskerde kracht. Gemaskerde kracht is al een duistere figuur, een reus. Een reus die onzichtbaar is en die soms mensen met hun steden en hun werelden opneemt om hen een heel eind verder neer te zetten. En de mensen begrijpen er niets van. Ze spreken over natuurwetten en ze spreken over noodzakelijkheden, het onvermijdelijke. Ze hebben zelfs uitgerekend dat het verschil van de sprong, die je nu eens vandaag maakt en die er morgen wordt gemaakt, helemaal niet ligt aan het ingrijpen van een bewuste kracht, maar dat die een natuurwet is. Dat kan berekend worden uit de aard van het zonlicht, de richting van de wind en al wat erbij hoort.

Het is een onbekende figuur, maar geen figuur als een Hercules, weet u. Gemaskerde kracht, een beetje de gebochelde eigenlijk, een wezen dat in een schijnbare afzichtelijkheid zijn werkelijke bekwaamheden nog verbergt. Misschien wel een engel Gods, die tijdelijk de mantel van een demon draagt, omdat hij alleen zó zijn taak kan vervuilen. Op die manier zou ik me dat voor willen stellen, dat is de held van het epos. Hij is het die al die mensen met hun gedachten, met hun zoeken en hun invloeden voortdraagt. Hij is het die? ja, zou je met kunnen zeggen:

*Dode stof van wereld heeft gehuwd
met hemeis vuur en eeuwige duur
heeft neergelegd voor ons kosmisch recht
in al wat leven moet?*

Hij heeft het eindige en het oneindige verenigd, hij heeft ze samen gebracht in één waarde en als ik hem een symbool zou moeten geven, ik geloof, dat ik er de liggende 8 voor zou kiezen, het teken van de oneindigheid in zichzelf. Ik zou hem verder willen zien als een wat vreemde figuur, die in zijn onzichtbaarheid en in zijn ingrijpen soms buitengewoon hard en tevens rechtvaardig is. Iemand die de mensen een pak slaag geeft, terwijl ze denken dat het het noodlot is dat het doet, maar íets wat voortvloeit uit de disharmonie tussen mens hun wijze van denken, hun wijze van leven en hetgeen hun geleerd is en het standpunt dat ze bereikt hebben. En mij lijkt zo dat dat voor deze gemaskerde kracht een erg pijnlijke kruistocht wordt. Je zou het als een soort offerleven moeten beschouwen, weet u, en daarom komt er natuurlijk een tijd dat die gemaskerde kracht het bijltje erbij neerlegt, dat hij met verder kan, dat de mensheid ver genoeg gedragen is en dan moet er een ander zijn die het doet.

Maar hoe zou die mensheid moeten reageren, hoe zou de wereld moeten reageren als degene die hen steeds voortgedragen heeft zich in zijn ware gedaante onthult? Dat zou een schitterende scène worden, zoiets van:

*Als in een afzichtelijke afgrond kracht en duister dreigen
komt de angst tot ons in golven die het zwijgen
zelve maken tot een kreet om hulpe,
om ontkomen uit de dood,
En ziet, terwijl de gestalte van nood en duister
verwongen ons rijst,
is er plotseling een licht, een ontplooiën van kracht.
Een lichte gestalte bewijst,
terwijl ze u vallen laat haar mantel van kwaad en van nacht:
Hier is het Al herschapen en herboren.
Ziet, nu ben ik zo ik u gedragen heb door allen tijd:
sporen van het duister, de mantel die mij ontglijdt.
Het is uw gedachte, uw onvermogen tot het beseffen
van krachten, Daarom heb ik in onzichtbaarheid
en gemaskerd u voorgeleid.
Want door duister laat ge u dragen,
maar ge vlucht voor de lichtende eeuwigheid.*

De aanklacht van het schijnbare kwaad en het schijnbare duister tegen de mensheid, die alleen onder het mom van duister, van wreedheid, pijn en onredelijkheid, bewustwording en verdergaan wil aanvaarden. En dan kom ik wel tot dezelfde conclusie als de vorige spreker, daar niet van, maar toch een beetje op een andere manier, weet u: voor hem is het gebeuren zélf interessant en iets wat je historisch na moet gaan, maar ik voel me eigenlijk als een mens die op het demasqué wacht. Wat schuilt er achter de duisternis van deze tijd? Wat is de kracht die zich zo dadelijk zich onthult? En ook: wie zal de volgende leidsman zijn? Wie zal in de plaats van de gemaskerde kracht de wereld en de mensheid verder dragen en hoe?

Dat zijn voor mij de raadselen van de komende tijd. Dat is voor mij de beleving eigenlijk die erin geborgen zit. ik zeg: ik zou er een epos van willen schrijven, maar het zou lang zijn. Het zou moeten tellen de dagen die verlopen zijn sedert het ogenblik dat de oude kracht zich openbaarde in een laatste explosie van magische meerderheid, een ogenblik dat de volheid van magische kracht, nu niet aan goden gewijd, maar komend uit de godheid, werd geopenbaard door de leermeester van de vorige periode. En dan zou ik dag in, dag uit op moeten sommen, hoe zijn leer vergaan is, hoe zijn wonderen vergaan zijn en hoe er iets nieuws voor is gekomen en dan het demasqué. De kracht die ons draagt is altijd dezelfde in wezen, godgeboren. Ze is altijd anders in wezen, een ander facet van de eeuwigheid, ze gaat altijd dezelfde weg met ons, de weg naar God, en altijd een andere weg, de weg die voert tot andere krachten, nieuw begrip. Uit deze raadselachtigheden, vrienden, zou je het epos op moeten bouwen en daarom geloof ik, dat ik er beter het zwijgen toe doe en nu alleen dit zeg: Alles wat op het ogenblik op de wereld zo lelijk lijkt, alles wat je nu nog met somberheid beziet, waar je bang voor bent, zal zich zo dadelijk m.i. demaskeren tot licht. Dat, wat je nu vervloekt, zul je later in vreugdige verbazing aanvaarden, zeggende: "Is dit alle duister geweest? Is dan zó uit het duister het licht geboren?" En ik geloof dat u de demonen, die u thans rond u ziet en die de duisterlingen uit de geest zo heerlijk proberen te volgen, dan zult zien wegsmelten als een ijspegel in de zon.

Daarvoor in de plaats komen licht en glans en gloed. Het leven is een volmaaktheid en een schoonheid, zelfs in uw wereld, wanneer je die beseffen kunt. Maar zo verblindend is de lichtende werkelijkheid, ook van uw stoffelijk leven, dat u liever blind bent er voor en u uit

kwaad en uit zorg, uit leed, uit onrust en onbekwaamheid sluiers weeft, om toch vooral de lichtende krachten niet te zien.

De kracht zal zich binnenkort moeten openbaren, dat kan met anders en misschien dat de mensheid zich nog heel zware sluiers zal proberen te weven, maar helpen zullen ze met, want volgens mij wordt het werk dat in de figuur Jezus is begonnen indertijd (waar mijn voorganger over praatte) voltooid in deze dagen, voltrokken wordt de tijd, voltrokken wordt de daad, voleind wordt het werk; en dat is, meen ik, de slagzin, niet alleen voor het komende Kerstfeest, maar ook voor deze dagen met alle verwarring en schijnbare onevenwichtigheden, het clownspel van de dwaze wereld. Dat alles wordt licht, glans en gloed. Het zal niet lang meer duren voor de gemaskerde kracht des lichts zich onthult en zich toont als wat zij, is, Gods licht, ook op deze wereld. En daarmee moet ik stoppen.

Vrienden, het woord is aan de laatste spreker. Ik ben niet erg volledig geweest, maar ik hoop toch, dat ik u één ding duidelijk heb gemaakt: Het licht komt steeds dichterbij en wanneer het licht dichterbij komt, zal het bestaan der dingen zich veranderen en zullen we werkelijkheid en waarheid zien waar we op het ogenblik alleen nog maar menen naar verwarring te kijken. Laat u dus niet door de verwarringen verwarren, laat u niet in de war maken. Weet: deze dingen ontrafelen zichzelf binnen niet al te lange tijd en dan zullen we weten hoe goed het wás en hoe goed het ís op de wereld en ín de sfeer. Prettige zondag.

o-o-o-o-o

Goeden morgen, vrienden

Ik mag dan aan de hand van een door u te stellen onderwerp deze bijeenkomst voor u beëindigen.

Een kosmisch lied

Wat zal ik u zingen van kosmos, als kosmisch mijn leven is? Hoe moet ik u zingen een kosmisch lied als het ik zichzelf niet kent uit het niet? En niet rijst tot het werkelijk beseft? Wat moet ik u zingen een kosmisch lied van de grootse kracht en de verre sterren, wanneer het wezen dat in u leeft nog zoverre is van uw bewustzijn en gij niet beseft wat ook uzelve geeft?

Gij verlangt een kosmisch lied. Ach, zing uw lied zoals ge wilt, maar vergeet uzelve niet. In de mens zijn gegrift de tekens. Tien krachten, twaalf huizen en ook nog het symbool van een oneindigheid, waarin het goed, het kwaad tezamen tot een cirkelvorm en zo de mens in eeuwig zijn tot evenwichtig in velden van het kosmisch beeld heeft gewijd.

Zingt gij een kosmisch lied? Ik zing het lied van eigen zijn. Het lijkt misschien hetzelfde niet, maar het is hetzelfde licht, dezelfde kracht. Wat in mij leeft werd buiten mij in de kosmos ook tot stand gebracht en het is dezelfde kracht die deze dingen geeft.

Ik ben, en mij die is, is één met mij. Ik leef en al wat leven zal, ooit leven heeft gekend, is saamgevat hier in mijn wezen, Spreek ik dan kosmisch Zijn? Wat spreek ik dan van levenswijn, of lijden, angst en vrezen. Eeuwig is het ik: wie in zich ontwaakt, de krachten wekt die in hem sluimeren en nog in deze tijd, hij wordt door een lichtend heir

van vermogens tot kosmisch wezen geleid.

Hij zal kosmos zijn, met slechts kosmos ervaren. Hij zal kosmos scheppen, zoals kosmos hém geschapen heeft. Want één zijn de krachten in het kleine leeft het grote en het grote in het kleine, waar het zichzelf erkent heeft zich de bron van wezen en weten tot eeuwige scheppingskracht gewend.

Zingt gij een kosmisch lied? Ik zing een lied van eigen wezen. Toch is het haast hetzelfde, want wat het Ik u biedt moet in de kosmos zeker wezen; en zoals het Ik, voltooid zichzelf erkent, heeft het in zich ook het kosmisch grootse Zijn vervaard, vergaard en in zichzelf bewaard en opgespaard tot in het eeuwige, het rusten en het evenwicht in 't kennen in de kosmos, gelijk en zonder onderscheid, dezelfde Schepper en hetzelfde ontwaken van nu af in 't nieuwe wereldlicht.